

používáme, není neutrální – formuje přemýšlení zdravotníků, ovlivňuje klinické rozhodování a dotýká se pacientů i jejich rodin v jedné z nejzranitelnějších životních situací. Vymezení a upřesnění klíčových pojmů je proto nezbytným krokem k transparentnější komunikaci, většímu respektu k autonomii pacientů a k rozhodovacím procesům, které odpovídají současným etickým a dalším odborným standardům.

Tento dokument je zároveň výzvou k proměně praxe: ke kritickému přehodnocení užívaných výrazů, k větší citlivosti vůči slovům, která volíme, i k otevřené debatě nad tím, co vlastně znamená poskytovat „dobrou péči“ na konci života. Věříme, že jednotná a srozumitelná terminologie je jedním ze základních stavebních kamenů kvalitní péče – a že má moc měnit nejen jazyk, ale i přístup.

PROHLÁŠENÍ AUTORŮ: Prohlášení o použití AI: Potvrzujeme, že jsme při psaní tohoto odborného článku nepoužili žádnou formu umělé inteligence. Všechny informace a analýzy jsou výsledkem našeho vlastního výzkumu, zkušeností a úsudku s důrazem na relevantní literaturu, primární zdroje a konzultace s odborníky v oboru. **Prohlášení o původnosti:** Potvrzujeme, že je práce původní a nebyla publikována ani není zaslána k recenznímu řízení do jiného média. **Střet zájmů:** Autoři nemají střet zájmů v souvislosti s tématem práce. **Souhlas se zněním článku:** Potvrzujeme, že všichni autoři rukopis četli, souhlasí s jeho zněním a zasláním do redakce časopisu Anesteziologie a intenzivní medicína. **Podíl autorů:** konceptualizace JM, TD, KR, metodologie JM, KR, osobní účast při Delphi – všichni, psaní (originální návrh) JM, KR, TD, psaní (recenze a úpravy) všichni, vedení a koordinace JM, validace všichni, formální analýza všichni, správa dat N/A, administrace projektu JM, KR, TD, získávání financí N/A. **Poděkování:** Poděkování těm, kteří přispěli ke vzniku práce, ale nespĺňují kritéria spoluautorství. **Výzkumná skupina RIPE-ICU:** Jan Maláška, Kateřina Rusinová, David Černý, Jozef Klučka, Andrea Pokorná, Miroslav Světlák, František Duška, Milan Kratochvíl, Alena Slezáčková, Petr Štourač, Tomáš Gabrhelík, Daniel Suk, Tomáš Doležal, Tereza Prokopová, Jana Čerňanová, Kamil Vrbica, Klára Fabiánková, Eva Straževská, Jan Hudec, Jan Stašek, Tomáš Doležal. **Financování:** Studie byla podpořena výzkumným fondem Univerzity Karlovy Cooperatio Intenzivní medicína a institucionální podporou RVO-VFN64165. Podpořeno grantem SV Lékařské fakulty Masarykovy univerzity: MUNI/A/1733/2024; MUNI/A/1771/2024 a Fakultní nemocnicí Brno, grantem MZ ČR – RVO (FNBr, 65269705).. **Projednání etickou komisí:** N/A

LITERATURA

- Prokopová T, Hudec J, Vrbica K, Stašek J, Pokorná A, Štourač P, et al. Terminologie a praxe paliativní péče na jednotkách intenzivní péče v České republice: výsledky studie PEOpLE-C19. *Anest. intenziv. Med.* 2022;33(5):198-204. doi: 10.36290/aim.2022.032.
- Slezáčková A, Dvořáčková K, Kopecký O, Rusinová K, Sláma O, Černý D, et al. Factors influencing the end-of-life decisionmaking process about care in hospitalized patients. *Cas Lek Cesk.* 2021 Fall;160(5):176-184. English. PMID: 34674531.
- Lékařská Fakulta Masarykovy University. [Internet] DECAREL: Výstupy projektu [cit. 2023-03-03]. Available from: <https://www.med.muni.cz/decarel/vystupy-projektu>.
- Prokopová T, Hudec J, Vrbica K, Stašek J, Pokorná A, Štourač P, et al; RIPE-ICU study group. Palliative care practice and moral distress during COVID-19 pandemic (PEOpLE-C19 study): a national, cross-sectional study in intensive care units in the Czech Republic. *Crit Care.* 2022 Jul 19;26(1):221. doi: 10.1186/s13054-022-04066-1. PMID: 35854318; PMCID: PMC9294824.
- Kuře J. Rozhodování o zdravotní péči v závěru života. Academia: Praha; 2022.
- Avidan A, Sprung CL, Scheffold JC, Ricou B, Hartog CS, Nates JL, et al; ETHICUS-2 Study Group. Variations in end-of-life practices in intensive care units worldwide (Ethicus-2): a prospective observational study. *Lancet Respir Med.* 2021 Oct;9(10):1101-1110. doi: 10.1016/S2213-2600(21)00261-7. Epub 2021 Aug 6. PMID: 34364537.
- Sprung CL, Cohen SL, Sjøkvist P, Baras M, Bulow HH, Hovilehto S, et al; Ethicus Study Group. End-of-life practices in European intensive care units: the Ethicus Study. *JAMA.* 2003 Aug 13;290(6):790-7. doi: 10.1001/jama.290.6.790. PMID: 12915432.
- Doporučení představenstva ČLK č. 1/2010 k postupu při rozhodování o změně léčby intenzivní na léčbu paliativní u pacientů v terminálním stavu, kteří nejsou schopni vyjádřit svou vůli. [Internet] [cit. 2023-02-28]. Available from: https://www.lkcr.cz/doc/cms_library/48-doporučení-představenstva-clk-c-1_2010-k-postupu-pri-rozhodovani-o-zmene-lecby-intenzivni-na-lecby-paliativni-u-pacientu-v-terminalnim-stavu-keri-nejsou-schopni-101349.pdf.
- Kesecioglu J, Rusinova K, Alampí D, Arabi YM, Benbenishty J, Benoit D, et al. European Society of Intensive Care Medicine guidelines on end of life and palliative care in the intensive care unit. *Intensive Care Med.* 2024 Nov;50(11):1740-1766. doi: 10.1007/s00134-024-07579-1. Epub 2024 Oct 3. PMID: 39361081; PMCID: PMC11541285.
- Doležal T, Doležal A. Právní aspekty rozhodování o zdravotní péči v závěru života člověka. Legal aspects of end-of-life decisions. *Časopis zdravotnického práva a Bioetiky.* 2020;10(2):105-127. Available from: <https://medlawjournal.ilaw.cas.cz/index.php/medlawjournal/article/view/202>.
- The Guide on the decision-making process regarding medical treatment in end-of-life situations, the Committee on Bioethics (DHBIO) of the Council of Europe. Available from: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168039e8c5>.
- Jünger S, Payne SA, Brine J, Radbruch L, Brearley SG. Guidance on Conducting and Reporting DELphi Studies (CREDES) in palliative care: Recommendations based on a methodological systematic review. *Palliat Med.* 2017 Sep;31(8):684-706. doi: 10.1177/0269216317690685. Epub 2017 Feb 13. PMID: 28190381.
- Steinlauf B. Právo a péče v závěru života: Rozhodování na pomezí intenzivní medicíny a paliativní péče. Wolters Kluwer: Praha; 2022.
- Ministerstvo zdravotnictví České republiky. [Internet] Věstník MZ ČR Částka 13/2017. [cit. 2023-02-28]. Available from: <https://mzd.gov.cz/wp-content/uploads/webpub/14605/36101/V%C4%9Bstn%C3%ADk%20MZ%20%C4%8CR%2013-2017.pdf>.
- OECD Health Policy Studies. Time for Better Care at the End of Life; 2023. Available from: <http://chain.kent.ac.uk/login?url=https://www.proquest.com/other-sources/time-better-care-at-end-life/docview/2861460084/se-2?accountid=7408%0Ahttps://chain.kent.ac.uk/login?url=https://resolver.ebscohost.com/openurl?sid=&genre=article&issn=&ISBN=&volume=&i>.
- Curtis JR, Patrick DL, Shannon SE, Treece PD, Engelberg RA, Rubenfeld GD. The family conference as a focus to improve communication about end-of-life care in the intensive care unit: opportunities for improvement. *Crit Care Med.* 2001 Feb;29(2 Suppl):N26-33. doi: 10.1097/00003246-200102001-00006. PMID: 11228570.
- Nález Ústavního soudu I. ÚS 1594/22. [Internet] [cit. 2023-02-28]. Available from: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Publikovane_nalez/2023/1-1594-22-AN.pdf.
- Chow GV, Czarny MJ, Hughes MT, Carrese JA. CURVES: a mnemonic for determining medical decision-making capacity and providing emergency treatment in the acute setting. *Chest.* 2010 Feb;137(2):421-7. doi: 10.1378/chest.09-1133. PMID: 20133288.